

Delprov B: läsförståelse

Beskrivning av delprovet

I delprov B prövas läsning av både skönlitterära texter och texter av sakprosa-karaktär. De skönlitterära texterna kan utgöras av romanutdrag, noveller och dik-ter. Övriga texter hämtas från tidningar, webbplatser, tidskrifter och fackböcker.

Till varje text finns uppgifter som eleven ska lösa. De uppgifter som hör till tex-terna är av flera slag. De utgörs av flervalsuppgifter samt uppgifter som kräver att eleven formulerar en lösning med egna ord, och avspeglar olika typer av läsför-ståelseprocesser.

Läsförståelseprocesser

I provet kategoriseras samtliga uppgifter i förhållande till vilken läsförståelse-process de engagerar läsaren i. De tre läsförståelseprocesserna grundar sig på de processer som beskrivs i PISA (Programme for International Student Assess-ment):

- **Process 1: hitta information och dra enkla slutsatser.** I denna process be-arbetar läsaren textinnehållet på ett relativt ytligt plan. Uppgifter som prövar denna form av läsförståelse ger lösningar som kan bedömas som rätt eller fel. Hur svåra uppgifterna blir beror framför allt på textens svårighetsgrad och den mängd konkurrerande information som eleven måste sovra i för att få fram svaret.
- **Process 2: tolka och sammanföra.** I denna process sammanför läsaren olika delar av texten i en helhetstolkning samt skapar mening om sådant som inte är direkt uttalat, till exempel om relationerna mellan personer i en skönlit-terär text, om innehållet i en dikt eller om huvudtanken i en argumenterande eller utredande text. Uppgifter som kräver tolkning kan oftast inte bedömas i termer av rätt eller fel, men en tolkning kan däremot vara mer eller mindre rimlig i förhållande till texten som helhet.
- **Process 3: reflektera över och utvärdera innehåll, form och språk.** I denna process ställer sig läsaren utanför texten och tar hjälp av sina förkunskaper för att förstå den. Kategorin är relativt vid eftersom den omfattar analytisk läsning med fokus på såväl textens innehåll som form. I uppgifter som kräver reflek-tion över innehållet kan eleven på olika sätt ta ställning till textens personer, budskap etc.

Reflektion över eller utvärdering av textens form kan vara litterärt inriktad och beröra berättarteknik eller stilistiska drag i texten. Om den lästa texten är av sakprosa-karaktär kan analysen beröra till exempel innehållets disposition eller drag som utmärker den aktuella texttypen.

Vid läsning är dessa processer inte tydligt åtskilda utan samverkar snarare på olika sätt, men en viss process kan antas vara mer framträdande vid lösningen av en specifik uppgift.